

ИЗПИТАНЕ НА СОНЕТЕН ВЕНЦ В УСЛОВИЯТА НА ЕЛЕКТРОННА СРАДА ОТ РАЗСТОЯНИЕ

Всяка година в град Триест, Италия се провежда международен поетичен конкурс, в който вземат участие над 2000 поети до 30-годишна възраст. Творбите се оценяват на езика, на който са написани от специалисти-лингвисти, но все пак задължително се придружават от превод на английски език. С раздела си за училищен проект конкурсът „Castello di Duino“ е единственият, който ни позволява да работим върху общ поетичен проект като екип. Тази година темата беше „Там, където се ражда музиката“.

ЛК „Касталия“ избра да се представи с два сонетни венеца.

Педагогическата практика се проведе едновременно в две групи по 15 ученици, като едната е от второ равнище на подготовка, а другата – от трето. Броят на включените ученици зависеше от естеството на самия сонетен венец, който се състои от 15 сонета.

ПРЕДВАРИТЕЛНА ПОДГОТОВКА

За да се стигне до съставянето на Сонетен венец, първо трябва да се усвоят знанията и да се изградят компетентности за написване на сонет. С учениците от трето равнище подготовката започна още през лятото, тъй като някои от тях проявиха желание да участват в националния конкурс за написване на сонет „Лъчезар Станчев“, в който се представиха успешно. Месец по-късно, по време на творческия лагер-школа в Атия, направиха и първия си опит за сонетен венец.

Тъй като и учениците от второ равнище пожелаха и те да се опитат да създадат свой сонетен венец, беше проведено допълнително теоретично обучение за писане на сонет, който се проведе през октомври в електронна среда от разстояние.

СОНЕТ

Сонетът е стихотворение от четиринадесет стиха (реда), при което отделните стихове се групират в строфи според няколко модела.

Така нареченият италиански сонет започва с две четиристишия (катрени) и следващите ги две тристишия (терцети). В обичайния си вид италианският сонет използва няколко двойки рими - три или дори четири, като все пак се смята за удачно, ако римите от първата строфа се прехвърлят и в следващите.

Т.нар. английски или шекспиров сонет представлява една дванадесетстихова строфа, разделена вътрешно на три четиристишия според трите римови двойки, разположени обикновено кръстосано, и заключително двустишие със съседно римуване.

Сонетът принадлежи към т.нар. „твърди форми“, което предполага строго следване на начините на групиране на стиховете, римуването, както и броя на сричките във всеки стих.

СОНЕТЕН ВЕНЕЦ

Сонетният венец е цикъл от петнадесет сонета, при които последният стих от първия сонет се появява като начален стих на втория и т.н. Последният сонет, наречен майсторски или магистрал, се състои от четиринадесетте повторени в предходните сонети стиха. Това означава, че разработката на темата в целия цикъл трябва да се разгръща особено планомерно, така че в магистрала отделните лайтмотиви (водещи мотиви) да се съчетаят в специфичната за сонета тематична разработка.

Обикновено авторът на сонетния венец е един и той може успешно постепенно да въвежда лайтмотивите и да получи като краен продукт формално и смислово адекватен магистрален сонет. Но при груповата работа, в която всеки поет трябваше да създаде свой сонет като част от цялото, се наложи да се промени реда и да се създаде първо магистралния сонет от който да се зададат началото и финала на останалите сонети.

ХОД НА ПРАКТИЧЕСКАТА РАБОТА

1. Организирахме вътрешен конкурс за магистрален сонет, който да отговаря на поставената тема и да съдържа всички реквизити на жанра сонет за двете равнища на подготовка
2. Учениците от трето равнище избраха двата сонета, които да станат магистрални.
3. Всеки участник избра кои стихове да дадат началото, респективно – финала, на неговото стихотворение.
4. Самостоятелна работа за написване на сонетите
5. Подреждането им в сонетен венец
6. Колективно редактиране на текстовете
7. Самостоятелна работа по превеждане на текстовете
8. Колективно редактиране на преведените венци.

ИЗПЛИТАНЕ НА СОНЕТЕН ВЕНЕЦ В ЕЛЕКТРОННА СРЕДА

Още преди да се наложи да заработим принудително в електронна среда от разстояние, част от работата осъществихме чрез използване на затворената група на клуба във фейсбук. Там бе обявен конкурса за написване на магистрален сонет, там бяха публикувани и теоретични материали за историята и същността на сонета, съдържателния характер на сонетната схема и за начините на римуване при различните видове сонети. Това по никакъв начин не затрудни работата ни, тъй като отговаря на несинхронното ни общуване във фейсбук групата ни по принцип, което всъщност съпътства нормалната ни работа от няколко години.

Изборът на магистралите и разпределението на стиховете беше в присъствена форма.

Предизвикателството дойде с редактирането на сонетните венци, тъй като това трябваше да се осъществи през месеците ноември и декември, когато вече работехме изключително в електронна среда от разстояние. Трябваше да е синхронно, трябваше всички едновременно да следят текстовете и да участват активно с коментари и предложения. Трябваше да се следи строго не само за спазване на правилата за кръстосано римуване на шекспиров сонет, като не се допуска дублиране на двойките рими, но и за придържане към българската традиция за използване на петстъпния ямб, което означава, че всеки стих трябва да съдържа 9-10 срички, като ударението да е на всяка втора сричка. Най-голямата трудност беше да синхронизираме всички текстове така, че да звучат като единно художествено произведение и да се придаде цялост и завършеност на тематичната разработка.

Редактирането и превеждането на двата венеца беше осъществено от учениците от трето равнище, като се наложи да се проведат шест видео-срещи за редактиране на текстовете и две за редактиране на преводите им. Тук е мястото да обърна внимание на това, че превеждането на поезия е много по-специфично от превеждането на проза. Още повече, че тук става въпрос за един от най-сложните жанрове – сонета.

ИЗПОЛЗВАНИ ПЕДАГОГИЧЕСКИ МЕТОДИ:

1. Лекция
2. Дебат
3. Мозъчна атака

ПОСТИГНАТИ РЕЗУЛТАТИ:

1. Придобити задълбочени знания за сонета и сонетния венец
2. Създаване на качествен художествен продукт, достоен за участие в международен конкурс.
3. Осъществена екипна работа на високо ниво от всичките 30 автори, като най-голяма активност и отговорност проявиха учениците от трето равнище на подготовка.

ИЗВОДИ ЗА РАБОТАТА НА ЛК „КАСТАЛИЯ“ В УСЛОВИЯТА НА ЕЛЕКТРОННА СРЕДА ОТ РАЗСТОЯНИЕ:

1. Може би една от малкото школи, на която този начин на работа не оказва съществено влияние за усвояването на нови знания и за творческата работа на напредналите ученици.
2. Тъй като работим несинхронно, всеки един от видео уроците, презентациите и писмената информация, които публикувам в платформата, се преглеждат редовно от почти всички ученици, дори да не е предназначено за тяхното ниво на подготовка.
3. Информацията за предстоящи конкурси и резултатите от тях достигат веднага до децата и техните родители. Това ги мобилизира и активизира, а обявяването на наградите (които за първите три месеца са близо 60) ги мотивира още повече да работят.
4. Участието ни в национални и международни конкурси не е затруднено, защото те по принцип се организират от разстояние и като изключим церемониите по награждаването, нищо друго не се е променило.
5. С включване във видео срещи през електронните платформи успяваме да водим и екипна работа по основни проекти като подготовката ни за участие в международния конкурс „Castello di Duino“ и редакционния екип на вестника. С редакционния екип за огромната подготвителна работа по съставянето на годишния литературен алманах „Докосване до Касталия“ използваме облачната среда и то от години, а финалното класиране на творбите за публикация обсъждаме във видео срещи.

ПРОБЛЕМИ:

1. Трудно се задържат и обучават най-малките и начинаещите ученици, които все още нямат изградени навици за целенасочена творческа работа и все още трудно

се ориентират в спецификата на теория на литературата и практиката при творческото писане. За тях паралелно с несинхронното обучение по веднъж в седмицата провеждам и синхронни уроци, които повече се доближават до нормалните учебни занятия.

2. Липсва нормалното общуване между учениците в условията на творческа среда, което е и основно предназначение на клубната форма.
3. Много по-трудно се справят учениците от редакционния екип на вестника, защото в условията на социални ограничения малко са събитията, които си струва да се отразят във вестника, а и по-трудно осъществяват контакти с хората, за които искат да пишат. Това води, както до забавяне на темповете на списване на вестника, така и на мотивацията на репортерите, защото при тези обстоятелства им се налага да отделят повече усилия и време, което не им достига, защото обучението в електронна среда в училище ги натоварва допълнително.

Изготвил: Магдалена Маркова